

# ZAKLJUČCI AGRONOMSKOG SAVJETOVANJA

## “ZELENI DANI”

**Poreč 14–16. ožujka 1996.**

Hrvatsko agronomsko društvo poslije održanog središnjeg nacionalnog Savjetovanja o poljoprivredi pod nazivom “Zeleni dani” na temelju iznesenih referata, rasprave i diskusija na okruglom stolu iznosi za javnost zaključke i upozorava na nužnost poduzimanja određenih mjera.

POSEBNO SU NAGLAŠENI SLJEDEĆI OPĆI ZAKLJUČCI:

1. Agronomi su odlučni u ocjeni da ne postoje dileme u struci, pa ističu jedinstvenost i daju podršku predloženim rješenjima sa savjetovanja. Zaključci o problemima pojedinih dijelova struke usvojeni su jednoglasno, a bit će objavljeni i upućeni mjerodavnim institucijama.

2. Agronomi su jedinstveni u mišljenju da postoje veliki i ozbiljni problemi u nacionalnoj poljoprivredi, u svezi reforme vlasničkih odnosa i otvorenih problema u naseljavanju opustošenih dijelova domovine, koji su pretežito poljoprivredni krajevi. Ti problemi proizlaze iz neučinkovite državne politike prema ovoj gospodarskoj grani i izlaze izvan okvira struke. Agronomska struka ocjenjuje te probleme kao hitne i predlaže sljedeće;

2.1. Hitno utvrditi poljoprivrednu politiku utemeljenu na nacionalnim interesima, te na principima što su izneseni i podržani na savjetovanju.

2.2. Hitno donijeti sustavni program reforme zemljišnih odnosa i njeno usmjeravanje interesima nacionalne poljoprivrede.

2.3. Osmisliti i usvojiti program demografske obnove sela i naseljavanja opustošenih dijelova Republike u skladu s programima gospodarskog razvoja.

2.4. Veliki i nekontrolirani uvoz hrane predstavlja najpogubniji promašaj i dokaz pogrešnog vođenja poljoprivredne politike, pa se predlaže donošenje učinkovitih zaštitnih carina za sve proizvode na paritetu s pšenicom (minimalna cijena pšenice 160 DEM/T i zaštitna cijena 250 DEM/T), a ostale cijene donijeti kako je predloženo na savjetovanju. Na taj način spriječio bi se nepotreban uvoz i ujedno onemogućilo neopravdano povećanje cijena na domaćem tržištu.

3. Pri uređenju poljoprivrede i tržišta hrane, u Republici Hrvatskoj nužno je donijeti propise i uskladiti ih u određenom vremenu s propisima Europske unije, i to svih 273 propisa koliko ih je međusobno usklađeno u toj zajednici. Bez usklađivanja propisa i prilagođavanja tim odredbama izvoz hrane bio bi onemogućen.

4. Agronomi predlažu i nude Odboru za poljoprivredu i selo Sabora Republike Hrvatske stručnu pomoć pri izradi i ocjeni svih propisa i mjera što se odnose na poljoprivredu. Bez stručne ocjene propisa koji se donose, oni su samo politička mjera. Praksa je pokazala svu štetu primjene takvih propisa. Stanje i problemi u našoj poljoprivredi ne dozvoljavaju nikakve političke i voluntarističke improvizacije, a svaka daljnja improvizacija dokrajčit će ovu važnu nacionalnu gospodarsku granu i ugroziti šire nacionalne interese.

5. Sudionici skupa predlažu osnivanje hrvatskih nacionalnih institucija za poljoprivredu i to Hrvatsku poljoprivrednu komoru, Hrvatsku poljoprivrednu akademiju, formiranje poljoprivrednog fonda, državne poljoprivredne banke s državnim kapitalom i uključenje u svjetski burzovni sustav poljoprivrednih proizvoda.

6. Od državnih organa i mjerodavnih institucija očekuje se donošenje novog sustava obrazovanja u poljoprivredi.

7. Potrebit je bolji i stručniji pristup informiranju i upoznavanju javnosti na shvatljiv način s problemima poljoprivrede.

8. Potrebno je poboljšati organizacijski i kadrovski ustroj Ministarstva poljoprivrede i šumarstva da može djelotvorno stvarati i voditi poljoprivrednu politiku.

## POSEBNI ZAKLJUČCI

### Tlo, uređenje i zaštita zemljišta

1. Tlo je neumnoživo i trajno dobro hrvatskog naroda, pa se mora racionalno iskorištavati, čuvati i u očuvanom stanju ostaviti budućim generacijama. Stoga je potrebno stalno pribavljati podatke o stanju tla i uključivati ih u informacijske sustave.

2. Potrebna su primijenjena istraživanja o poljoprivrednom zemljištu s gledišta proizvodnosti, funkcionalnosti melioracijskih sustava, onečišćenja zagađivačima i teškim kovinama, ugroženosti od erozije i zaštite od nenamjenskog iskorištavanja u urbanim sredinama. Bonitetne razrede zemljišta od I do V treba zaštititi od nenamjenskog korištenja, a potrebnu infrastrukturu planirati izvan tih razreda. U slučaju nužnog nenamjenskog korištenja naplatiti korištenje prema propisima i strogo ih namjenski trošiti.

### Voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo

1. Zbog toga što je voćarska i vinogradarska proizvodnja u Hrvatskoj godinama stagnirala, a od gospodarsko-vlasničke transformacije početkom 90-tih godina gotovo uništena, jer su nestali najveći proizvođači voća i grožđa,

potrebite su hitne potpore Vlade za njenu obnovu i unapređenje. To se može ostvariti kreditnom i poreznom politikom i reorganizacijom sadašnje neodgovarajuće, odnosno naslijeđene tehnike distribucije voća i grožđa.

2. Provesti reorganizaciju uzgoja i proizvodnje voća i grožđa, radi racionalnog korištenja pomoekoloških potencijala proizvodnih prostora te bržeg unapređenja voćarstva i vinogradarstva, odnosno proizvodnje jeftinijeg i kvalitetnijeg voća i grožđa.

3. Izdati sorte liste i osigurati uvoz novih kultivara radi proizvodnje kvalitetnijeg voća i grožđa.

4. Modernizirati i reorganizirati rasadničku proizvodnju, te je koordinirati iz centara koje vode znanstveni instituti. Valja uvoditi nove tehnologije razmnožavanja kvalitetnog, posve zdravog sadnog materijala.

5. Pružiti potporu izgradnji dorađivačkih i prerađivačkih pogona za voće i grožđe.

6. Suvremenu tržišnu koncepciju zasnivati na vinima vrhunske kakvoće, posebice vodeći računa o autohtonim sortama za pojedina gospodarska područja i utvrditi tehnologije od berbe grožđa do punjenja u boce, te na taj način proizvoditi male serije prepoznatljivih vina.

7. U što kraćem vremenu donijeti zakonske propise kojima će se potanko propisati uvjeti proizvodnje i prometa vinom s kontroliranim podrijetlom.

8. Voćarsku, vinogradarsku i vinarsku proizvodnju poticati na obiteljskim gospodarstvima a pri tom ne zanemariti postojeće tehnološke cjeline, hladnjače i vinarije u vlasništvu poduzeća i zadruga.

## **Mediterransko poljodjelstvo**

1. Mediteransko područje Republike Hrvatske u suvremenim odnosima važan je dio nacionalnog prostora, pa ga treba sustavno razvijati. Potrebno je racionalno i maksimalno iskoristiti komparativne prednosti tog područja za proizvodnju kvalitetnih specifičnih proizvoda kao što su: južno i rano voće, vino, maslinovo ulje, zimsko povrće, cvijeće, ukrasno bilje, aromatično i ljekovito bilje, ribarstvo, pčelarstvo i sitno stočarstvo.

2. Nastojati ostvariti uspješno gospodarenje i iskoristiti visoki biološki potencijal poljodjelskih površina. Treba provesti odvodnju u krškim poljima i dolini Neretve i osigurati vodu za natapanje.

3. Posebnu pažnju treba pokloniti obnovi i unapređenju maslinarstva.

## **Ukrasno bilje, povrtlarstvo, sjemenarstvo, zaštita bilja, mehanizacija itd.**

1. Unapređenje proizvodnje ukrasnog bilja odrediti i temeljiti na regionalnim posebnostima za domaće potrebe i izvoz.

2. Izraditi nacionalno oplemenjivački sjemenski program i banku biljnih gena i na taj način udariti temelj nacionalnom bilinogojstvu i izraditi potrebnu infrastrukturu.

3. Uvesti samo najbolje kultivare iz inozemne proizvodnje. Za kultivar i sjeme "hrvatski proizvod" osigurati trajnu financijsku podršku, veću od dosadašnje.

4. Pokrenuti postupak za usklađivanje Zakona o zaštiti bilja i Zakona o sjemenu i sadnom materijalu.

5. Urediti položaj fitomedicine i izjednačiti je s položajem veterine u materijalnom i organizacijskom pogledu.

6. Zaustaviti pad poljoprivredne proizvodnje kao posljedicu smanjene agrotehnike.

7. Upozorava se Ministarstvo poljoprivrede na neprovođenje odredbe članka 9. Zakona o zaštiti bilja te traži od Ministarstva provođenje ovog članka ali i članka 55.

8. Poljoprivredno savjetodavna služba mora imati barem jednog stručnjaka za pojedina proizvodna područja.

9. Savjetodavna služba i druge nacionalne institucije moraju odgovorno prići sustavnoj izobrazbi seljaka, i tiskanju popularnih savjeta namijenjenih seljacima.

10. Vlastita znanstvena istraživanja financirati i obavljati na razini potrebnoj poljoprivredi, jer se rezultati inozemnih istraživanja ne mogu uvijek primijeniti na proizvodnju u Republici Hrvatskoj.

11. Zamjene poljoprivredne tehnike obavljaju se na duži vremenski ciklus. Uvoz rabljenih strojeva proizvedenih prije pet, a konceptijski prije deset godina, zbog tehnološkog zaostajanja, ne bi smjeli stimulirati uvoz rabljenih poljoprivrednih strojeva.

12. U ovom trenutku nužno je omogućiti povoljne kredite za nabavku opreme i osigurati najpovoljniju tehniku.

### Stočarstvo, krma, informacijski sustavi, agrarna politika i tržište

1. Promijeniti sustav državnih potpora u stočarstvu radi postizanja učinkovitog razvoja;

2. Donijeti zakonodavni sustav zaštite i trajne državne potpore izvornih hrvatskih pasmina domaćih životinja;

3. U procesu pretvorbi sačuvati cjelovite stočarske tehnološke jedinice (farme) kao moderne i učinkovite.

4. Osmisliti i u zakonu o stočarstvu urediti djelotvornu infrastrukturu u području od javnog interesa (seleksijska, savjetodavna služba, instituti, laboratoriji, fakulteti i dr.)

5. Preživačima prvenstveno osigurati hranu s livada i pašnjaka uz potrebnu korekciju mineralima i vitaminima.

6. Krmna osnova za jednoželučane životinje, svinje i perad, mora se temeljiti na proizvodnji potpunih krmnih smjesa.

7. Informatizacija agrokompleksa svjetski je proces kojeg moramo prihvatiti prema našim mogućnostima i potrebama. Ovaj sustav kao odraz primjene informacijsko-komunikacijskih tehnologija i na tim tehnologijama temeljenih znanja mora naći primjenu kako na državnoj tako i na poduzetničkoj strani.

8. Info modul s područja obrazovanja treba uskladiti s europskim i svjetskim normama i prilagoditi potrebama nacionalne poljoprivrede.

9. Nacionalna poljodjelska politika mora ostati temelj državne politike u promicanju gospodarskih interesa države i od tog načela polaziti u provođenju politike prema GATT-u (WTO).

Jačom zaštitom stvoriti gospodarsku osnovu i afirmirati domaću proizvodnju hrane.

10. Poduzeti sve mjere za zaustavljanje pada domaće poljoprivredne proizvodnje na račun uvoza.

11. U sklopu Ministarstva poljoprivrede, a za potrebe tržišta organizirati za poduzeća i obiteljska gospodarstva odjel za analizu cijena poljoprivrednih proizvoda; praćenje tržišnih agregata (ponude potražnje bilančnih potreba i sl., promjene u potrošnji hrane, praćenje i analiziranje kanala distribucije.